

Správa o výsledku kontroly 2025

Vzdelávanie detí cudzincov v slovenských školách

Najvyšší kontrolný úrad SR
Lubomír Andrassy, predseda

Kontrolovali sme

Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR

Kontrolná akcia bola zameraná na preverenie zabezpečenia práva na vzdelanie detí odídencom z Ukrajiny v slovenských školách. Kontrolu sme vykonali na ministerstve, ktoré je tvorcom štátnej vzdelávacej politiky a zohráva zásadnú úlohu pri zabezpečovaní kvalitného a dostupného vzdelávania pre všetkých, od predškolského veku až po celoživotné vzdelávanie. Ako ústredný orgán štátnej správy pre oblasť vzdelávania určuje aj legislatívny rámec a pravidlá vzdelávania detí cudzincov.

Ako sme postupovali

Kontrola bola vykonaná v zmysle ustanovení zákona o NKÚ SR a štandardov, ktoré vychádzajú zo základných princípov kontroly v rámci medzinárodných štandardov najvyšších kontrolných inštitúcií (ISSAI). Použité boli postupy a techniky – preskúmanie relevantných dokladov, rozhovory, analytické metódy, vyžiadania informácií podľa § 22 zákona o NKÚ SR, dotazníkový prieskum a riadený rozhovor s riaditeľmi ZŠ. Údaje boli vybrané neštatistickými metódami, podľa povahy získaných informácií.

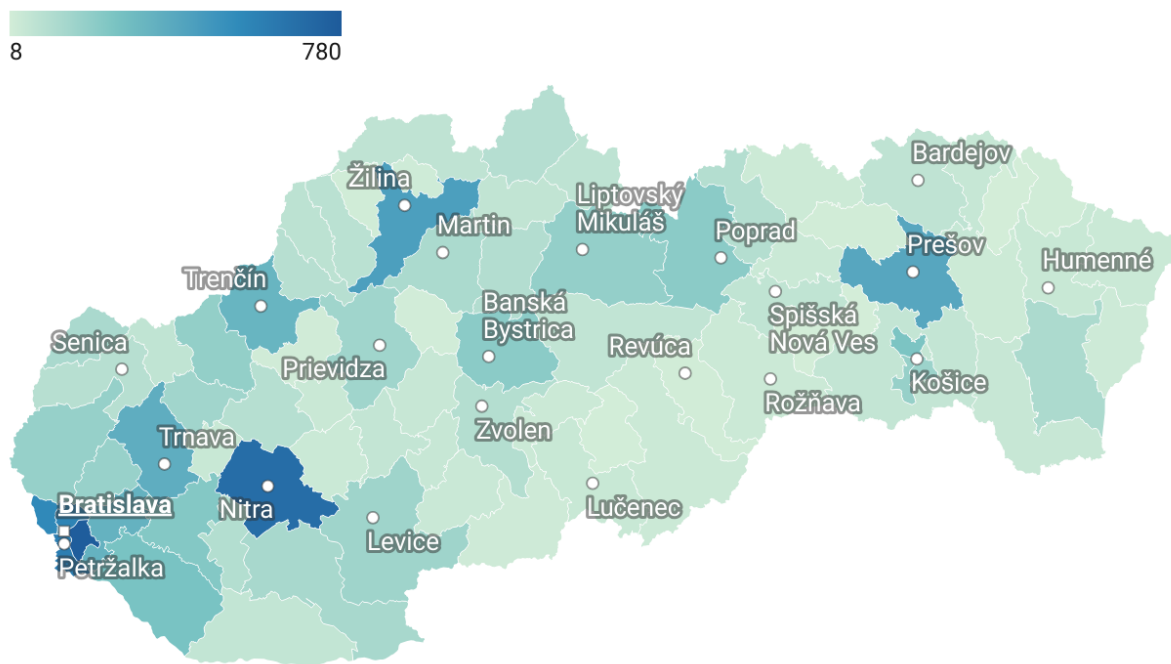
Prečo sme kontrolovali

Príchod detí z Ukrajiny predstavoval po koronakríze pre školy na Slovensku ďalšiu výzvu. Detom utekajúcim pred vojnou bolo potrebné zabezpečiť dostupné a kvalitné vzdelávanie. V čase narastajúcej migrácie a globalizácie sa otázka vzdelávania detí cudzincov postupne dostáva čoraz viac do centra pozornosti verejných inštitúcií. Existujú aj školy, ktoré už nie sú homogénnym prostredím s jedným jazykom, ale stále častejšie čelia potrebe vzdelávať deti, ktoré prichádzajú z rôznych krajín, hovoria odlišnými jazykmi a pochádzajú z rozličných sociálnych a kultúrnych pomerov. Preto je vzdelávanie detí cudzincov nielen pedagogickou, ale aj významnou spoločenskou otázkou, ktorá si vyžaduje systémové riešenia a koordinovaný prístup zo strany štátu.

Čo sme zistili

- Na zabezpečenie práva na vzdelanie detí odídencom z Ukrajiny ministerstvo poskytlo školám v rokoch 2022 – 2024 zo svojej kapitoly 76 622 913 eur, z toho 69 766 599 eur bolo prefinancovaných zo zdrojov EÚ.
- Absentuje dlhodobá stratégia vzdelávania detí cudzincov a zdefinovanie postupov a schém orgánov verejnej správy pre zabezpečenie vzdelávania pri vzniku krízových situácií súvisiacich s globálnymi migračnými trendmi. Doterajšia prax je založená predovšetkým na proaktívnosti riaditeľov škôl a ďalších zainteresovaných strán (napr. samosprávy a mimovládne organizácie).
- Legislatívne zavedenie povinného vzdelávania pre deti odídencom z Ukrajiny vytvorilo podmienky pre plnohodnotné uplatnenie práva na vzdelanie až po troch rokoch od vzniku tejto situácie. V tomto období to mohlo viesť k problémom s pokračovaním štúdia na stredných školách, jazykovej či sociálnej izolácii.
- Štát vytvoril podmienky na financovanie, ale realizácia jazykových kurzov, ako kľúčového nástroja pre primárnu komunikáciu nielen v školskom prostredí, závisela iba od rozhodnutia riaditeľov škôl.
- RÚŠS ako podriadené organizácie ministerstva aj napriek rezortným pokynom nedisponovali informáciami o voľných kapacitách škôl pre zaradenie detí odídencom z Ukrajiny do vzdelávacieho procesu v prípade, ak ZŠ nemohli zaradiť žiaka z dôvodu nedostatku kapacít.
- Komunikácia medzi ministerstvom školstva SR a ministerstvom školstva Ukrajiny o vzdelávaní detí odídencom v slovenských školách nevytvorila dostatočný systém informácií o podmienkach vzdelávania ani o jeho účastníkoch.

Obrázok č. 1: Mapa o priemernom počte žiakov odídencom z Ukrajiny v ZŠ v jednotlivých okresoch (2022 – 2024)

Zdroj: ministerstvo

Tabuľka č. 1: Okresy s najvyšším priemerným počtom žiakov odídencom z Ukrajiny v ZŠ (2022 – 2024)

Okres	Počet detí odídencom z Ukrajiny v školách	Počet základných škôl s deťmi odídencom z Ukrajiny
Bratislava II	780	71
Nitra	682	82
Bratislava V	601	67
Bratislava III	571	58
Bratislava IV	545	68
Žilina	448	79
Bratislava I	406	41
Senec	356	72
Trnava	351	74
Prešov	346	56

Zdroj: ministerstvo; spracované NKÚ

Čo odporúčame

Výboru NR SR pre vzdelávanie, vedu, mládež, šport a cestovných ruch

- požiadať ministerstvo školstva o vypracovanie koncepcie pre vzdelávanie detí cudzincov, ktorí sa zdržiavajú na území SR, vrátane stanovenia postupov a mechanizmov riešení vzdelávania pri migračných krízach;
- uznesením odporučiť vláde, aby navrhla legislatívne opatrenia, ktorými sa vytvorí systém výmeny údajov o pohybe a zmene štatútu cudzincov (vo veku od 5 do 16 rokov) medzi ministerstvom vnútra SR, ministerstvom školstva a samosprávami na účely zabezpečenia plnenia školskej dochádzky.

Gestorovi medzinárodnej kontroly - NKI Poľska

- odporučiť Európskej komisii vytvorenie spoločnej databázy informácií o odídencoch z Ukrajiny vo veku od 5 do 16 rokov, ktorí vstupujú do Schengenského priestoru so statusom odídenca, na zabezpečenie školského vzdelávania.

VÝKON KONTROLNEJ AKCIE

Účel kontrolnej akcie

Účelom kontrolnej akcie bolo preveriť stav naplňovania zabezpečenia práva na vzdelanie detí odíedencov z Ukrajiny v slovenských školách.

Rámec kontrolnej akcie

Kontrolovaným obdobím boli roky 2022 až 2024 a súvisiace obdobie, ktoré bolo pre vyhodnotenie vzdelávania detí odíedencov z Ukrajiny posúdené ako významné. Výber vzorky bol realizovaný neštatistickými metódami, na základe odborného úsudku kontrolórov.

Kontrolná akcia bola súčasťou medzinárodnej kontroly, vykonanej na základe požiadania NKI Ukrajiny. Zabezpečenie vzdelávania detí odíedencov z Ukrajiny bolo identifikované ako závažný problém s významným dopadom na budúcnosť mladej ukrajinskej generácie. NKI Ukrajiny, Poľska, Litvy, Českej republiky, Slovenska a Nemecka sa preto rozhodli vykonať kontrolu na základe spoločnej metodiky.

Kontrola bola vykonaná ako kontrola výkonnosti, so zameraním na systémové zabezpečenie práva na vzdelanie detí odíedencov z Ukrajiny v našich ZŠ. Posudzoval sa proces od zaradzovania týchto detí do ZŠ až po nastavenie prijatých opatrení na podporu ich vzdelávania. Z uvedeného dôvodu boli využité aj ďalšie metódy zberu údajov. Podľa § 22 zákona o NKÚ SR sme oslovili osem RÚŠS, desať miest (osem krajských miest, dve okresné mestá) a päť mestských častí hlavného mesta Bratislava. Zároveň sme uskutočnili riadený rozhovor s piatimi riaditeľmi bratislavských ZŠ s najvyšším počtom detí odíedencov z Ukrajiny. Celkovo 379 verejných ZŠ zaslalo vyplnený anonymný dotazník k predmetu kontroly.

Na financovanie prevádzkových a mzdových nákladov bolo školám pre zabezpečenie vzdelávania detí z Ukrajiny v rokoch 2022 – 2024 poskytnutých 72 824 458 eur. Na jazykové vzdelávanie bolo vyčlenených 1 829 695 eur. Na ostatné aktivity, napr. školské potreby, školu v prírode, lyžiarske kurzy a na poradenstvo a prevenciu bolo školám pridelených 1 968 760 eur.

Výsledky kontrolnej akcie

Verejné inštitúcie zabezpečili podmienky na to, aby deti odíedencov z Ukrajiny mohli realizovať svoje právo na vzdelanie. Podpora pedagogických zamestnancov zo strany ministerstva bola postupne zabezpečená. Ministerstvo školám poskytlo finančné prostriedky na vzdelávanie detí odíedencov z Ukrajiny. Proces zaraďovania detí do škôl bol funkčný. Plnohodnotné legislatívne naplnenie aspektov povinného vzdelávania pre deti odíedencov a tým plnohodnotné uplatnenie práva na vzdelávanie bude zavedené až od 1. 9. 2025, čo je viac ako tri roky od vypuknutia vojnového konfliktu a príchodu odíedencov z Ukrajiny. Aj podľa skúseností z iných európskych krajín je povinnosť vzdelávania najefektívnejším nástrojom na uplatnenie práva detí cudzincov na vzdelanie, ale najmä na ich plnohodnotné začlenenie do spoločnosti. Na úrovni štátu zároveň chýba stratégia vzdelávania detí cudzincov a schémy reakcií orgánov verejnej správy pri vzniku mimoriadnych situácií pri hromadných migračných pohyboch.

Monitorovanie detí odíedencov z Ukrajiny na území SR, v súvislosti s ich začlenením do vzdelávacieho procesu, bolo zabezpečené čiastočne. Pravidelne boli monitorované počty detí zaradených do škôl. Štát však nemal údaje o počtoch detí odíedencov z Ukrajiny na našom území, ktoré by mali vstúpiť do vzdelávacieho systému. Ministerstvu chýbali aj údaje o voľných kapacitách škôl.

V podmienkach ZŠ boli identifikované nedostatky, ktoré mali vplyv na vzdelávací proces týchto detí. Prvé platby euronormatívu boli školám zaslané až po šiestich mesiacoch, v septembri 2022. Organizácia jazykových kurzov bola ponechaná na rozhodnutie riaditeľov škôl. Kurzy prebiehali väčšinou po vyučovaní a s lektormi bez kvalifikácie na vyučovanie slovenčiny ako cudzieho jazyka. Záujem žiakov – odíedencov z Ukrajiny, o absolvovanie jazykových kurzov bol nižší než očakávanie vzhľadom na to, že tieto deti nevedeli ako dlho ostanú na Slovensku; len menšia časť predpokladala voliť SR ako cieľovú krajinu dlhodobého pobytu. ZŠ chýbali pedagogickí asistenti, školskí psychológovia a špeciálni pedagógovia.

Tabuľka č. 2: Prehľad o počte detí odídencom z Ukrajiny v ZŠ k 15. 9. 2024 podľa krajov

Samosprávny kraj	Počet škôl vzdelávajúcich detí odídencom z Ukrajiny	Počet detí odídencom z Ukrajiny	▼ %-ný podiel detí odídencom z Ukrajiny na celkovom počte žiakov
Bratislavský	164	2430	3.56
Nitriansky	111	858	2.44
Trnavský	98	784	2.38
Žilinský	144	834	1.91
Trenčiansky	105	679	1.88
Košický	94	534	1.43
Prešovský	108	548	1.31
Banskobystrický	85	384	1.29

Zdroj: ministerstvo; spracované NKÚ

Chýba stratégia vzdelávania detí cudzincov

Ministerstvo nedisponovalo jednotným dokumentom strategického charakteru, ktorý by ako plánovací a riadiaci dokument určoval konkrétne kroky a nástroje potrebné na dosiahnutie zlepšenia podmienok vzdelávania detí cudzincov.

Strategická dokumentácia predstavuje kľúčovú oblasť, prostredníctvom ktorej je politika formovaná z koncepcného hľadiska. Definuje rámec pre dlhodobé plánovanie, rozhodovanie a realizáciu opatrení, prípadne pre stanovenie prioritných oblastí, kam by mali smerovať verejné financie. Existencia strategického materiálu by definovala priority, opatrenia a postupy štátu a úlohy jeho orgánov verejnej správy v oblasti vzdelávania detí cudzincov.

Ministerstvo v roku 2025 spolupracovalo pri vypracovaní schválenej Národnej stratégie SR k riadeniu azylu a migrácie na ďalších päť rokov. Úlohy ministerstva boli definované najmä v oblasti vytvorenia podmienok pre úspešnú a včasnú integráciu. Ide napr. o zabezpečenie prístupu k vzdelaniu pre všetky deti cudzincov, zavedenie podporných opatrení a inkluzívnych prístupov vo vzdelávacom prostredí s cieľovou podporou pre deti so zdravotným znevýhodnením a ich rodiny.

Povinnosť detí z Ukrajiny vzdelávať sa prišla po troch rokoch

Povinné vzdelávanie pre deti odídencom z Ukrajiny bude zavedené až od 1. 9. 2025, teda viac ako tri roky po príchode prvých odídencom. Dôsledkom nevyužitého obdobia, v ktorom neboli definované jasne legislatívne podmienky účasti na vzdelávaní, sú znížené šance na rovnocennú integráciu všetkých detí odídencom z Ukrajiny, prehlbovanie kultúrnych a sociálnych bariér a znížené možnosti uplatnenia sa na Slovensku. Pre porovnanie, v Českej republike povinnosť vzdelávať sa pre deti z Ukrajiny platila už v roku 2022.

Povinná školská dochádzka sa nevzťahovala na deti odídencom z Ukrajiny. Slovenská legislatíva síce umožňovala týmto deťom uplatniť si právo na vzdelanie, ale tým, že nebola povinná, závisela hlavne od rozhodnutia zákonných zástupcov. To v praxi znamenalo, že do septembra 2025 bolo ich zaradenie do školy dobrovoľné.

Zavedenie povinného vzdelávania sa však vzťahuje len na obdobie trvania mimoriadnej situácie. Zákonní zástupcovia, ktorí nezabezpečia riadnu účasť dieťaťa na vzdelávaní, sa dopustia priestupku.

Ministerstvo, ako gestor zákona v dôvodovej správe k Lex Ukrajina, uviedlo, že touto prechodnou úpravou sa majú eliminovať negatívne dôsledky spojené s tým, že sa deti odídencom z Ukrajiny nevzdelávajú vo formálnom systéme. Napriek tomu pristúpilo k tejto zmene až od školského roka 2025/2026.

Štát nevie presne, koľko detí sa malo a má vzdelávať

Priebežné a systematické monitorovanie počtu žiakov a podmienok ich vzdelávania je nevyhnutné pre účinné plánovanie, zvyšovanie kvality vzdelávania a efektívnu integráciu týchto žiakov do spoločnosti. Ani v tejto oblasti štát nemal v kontrolovanom období komplexné dáta. Štát disponoval údajmi o počte Ukrajincov, ktorí v súvislosti s vojnovým konfliktom prekročili štátnu hranicu so Slovenskom. Nevie však koľko z týchto ľudí na našom území ostalo (údaje o počtoch udelených pobytov sú uvedené v prílohe).

Ministerstvo viedlo evidenciu o deťoch odíedencov z Ukrajiny, ktoré navštevovali školy. Absentovalo však pravidelné hodnotenie ďalších významných údajov, napr. o počte voľných kapacít škôl (v súvislosti so zavedením povinného vzdelávania), o počte žiakov mimo vzdelávacieho systému a o počte žiakov vzdelávajúcich sa dištančne.

Analýza Inštitútu vzdelávacej politiky z roku 2024 odhadovala, že k 30. 9. 2023 sa na území SR nachádzalo 15 103 detí odíedencov z Ukrajiny vo veku od 3 až do 16 rokov. Predpokladá sa, že 26 % z nich nebolo zaradených do žiadneho stupňa formálneho vzdelávania. Aj samotná analýza poukazovala na dlhodobý problém – Slovensko nevie presne, koľko detí sa má vzdelávať.

Na znižovanie jazykovej bariéry neboli vytvorené dostatočné podmienky

Jazyková podpora je nevyhnutnou podmienkou vzdelávania detí cudzincov a ich plnohodnotného začlenenia do výchovno-vzdelávacieho procesu. Ministerstvo z dôvodu vysokého nárastu počtu žiakov odíedencov z Ukrajiny usmernilo školy, aby organizovali jazykové kurzy slovenského jazyka priamo v školách. Jazykové kurzy pre deti z Ukrajiny v roku 2022 organizovalo 56 % ZŠ, v roku 2024 ich počet klesol na 22 %. Pokles bol spôsobený najmä nezaujmom detí o jazykové kurzy. Dôvodom poklesu bolo paralelné dištančné vzdelávanie na Ukrajine, ale aj ich migrácia v rámci krajín EÚ alebo návrat na Ukrajinu. Rozhodovanie riaditeľa o organizovaní, resp. neorganizovaní jazykového kurzu bolo do značnej miery ovplyvnené aj personálnymi možnosťami; financovanie bolo zabezpečené RÚŠS prostredníctvom zriaďovateľov škôl v rámci dohodovacieho konania.

Pedagógovia, ktorí vyučovali v jazykových kurzoch, vo väčšine prípadov nemali skúsenosti s výučbou slovenského jazyka ako cudzieho jazyka. Niektorí túto prípravu absolvovali počas formálneho vzdelávania alebo v rámci svojho profesijného rozvoja.

Jazykové kurzy mohli byť organizované ZŠ ako základné alebo rozširujúce. Od 1. 9. 2023 bola časová dotácia týchto kurzov zvýšená o 238 vyučovacích hodín na obidvoch úrovniach, pričom dopad tohto navýšenia nebol vyhodnocovaný.

Ministerstvo ďalej od 1. 1. 2025 umožnilo ZŠ zriaďovať adaptačné triedy pre žiakov, ktorí ešte dostatočne neovládajú slovenský jazyk, alebo im odborníci na základe diagnostiky odporučili prispôbiť vyučovanie podľa ich individuálnych potrieb. Z dotazníkového prieskumu vyplývalo, že táto možnosť doposiaľ nebola využitá.

Financie na vzdelávanie boli zabezpečené hlavne zo zdrojov EÚ

Financovanie nepredvídateľných výdavkov na školách bolo zo strany ministerstva riešené cez poskytovanie príspevku na špecifiká. Tento príspevok bol zavedený v čase pandémie a po vypuknutí vojny boli týmto príspevkom podporené aj deti a žiaci z Ukrajiny. Ministerstvo poskytovalo tento príspevok (euronormatív) zriaďovateľom škôl na podporu ich začlenenia.

Táto systémová podpora pri vzdelávaní žiakov z Ukrajiny bola financovaná prostredníctvom NP "Podpora začlenenia detí a žiakov v súvislosti s vojnovým konfliktom na Ukrajine" z EŠIF, v rámci Kohéznych opatrení na podporu utečencov v Európe, a zo zdrojov ŠR.

Ministerstvo poskytlo finančné prostriedky na zabezpečenie foriem vzdelávania detí odíedencov z Ukrajiny najmä zo zdrojov EÚ, a to viac ako 91 % (69 766 599 eur) z celkového objemu vynaložených finančných prostriedkov za obdobie rokov 2022 – 2024. Prvé platby z euronormatívu na vzdelávanie detí odíedencov z Ukrajiny prijali ZŠ až v septembri 2022, takmer šesť mesiacov po zaradení prvých detí odíedencov z Ukrajiny do škôl. Nasledujúce roky boli charakteristické oneskoreným financovaním na začiatku kalendárneho roka, keď napr. platby za mesiac január boli poskytované v marci a apríli. Nepravidelnosť zasielania platieb mohla negatívne ovplyvniť finančné plánovanie riaditeľov škôl.

Tabuľka č. 3: Prehľad o výške poskytnutého euronormatívu, počte podporených detí odíedencov z Ukrajiny, priemernej výške ročného príspevku a počte ZŠ, ktoré vzdelávali detí odíedencov z Ukrajiny za kontrolované obdobie

Rok	Suma euronormatívu spolu v eurách	Suma euronormatívu v eurách pre ZŠ	Počet detí	Priemerný ročný príspevok na jedno dieťa odíedenca z Ukrajiny	Počet škôl vzdelávajúcich detí odíedencov z Ukrajiny
2022	16 968 322	8 665 602	10 993	1 543,55	955
2023	23 885 441	17 882 660	13 524	1 766,15	927
2024	31 970 695	22 003 734	10 726	2 980,67	909
Spolu	72 824 458	48 551 996			

Zdroj: ministerstvo

Od roku 2024 nebol ZŠ za letné mesiace, z dôvodu konsolidácie verejných financií, poskytovaný euronormatív pre detí odíedencov z Ukrajiny. S účinnosťou od 1. 9. 2025 budú títo žiaci, podľa informácií ministerstva, financovaní prostredníctvom slovenského normatívu zo ŠR.

Nad rámec NP bol v rokoch 2023 a 2024 zo zdrojov UNICEF financovaný projekt „Podpora odíedencov z Ukrajiny vo vzdelávaní“ sumou 1 476 175,98 eur. Projekt realizoval NIVAM a jeho cieľom bola komplexná podpora a integrácia ukrajinských odíedencov do slovenského vzdelávacieho systému prostredníctvom práce s mládežou, neformálneho vzdelávania a inkluzívnych vzdelávacích praktík.

Na financovaní podpory vzdelávania detí z Ukrajiny sa cez rôzne projekty podieľali viaceré rezorty. Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR napr. realizovalo projekt Digitálny príspevok pre žiakov z Ukrajiny.

Samosprávy vedia identifikovať najväčšie problémy detí odíedencov z Ukrajiny

Samosprávy, ako zriaďovatelia škôl, za najväčšie nedostatky integrácie detí odíedencov z Ukrajiny do našej spoločnosti označovali jazykovú bariéru, nedostatok kapacít a asistentov, absenciu žiakov na vyučovaní, nezáujem rodičov (ZŠ neoznamovali zmenu pobytu), traumy detí a s tým spojenú obmedzenú, resp. nerovnomernú psychologickú podporu. Vyplyvalo to z vyjadrení oslovených samospráv, ktoré boli, podľa dostupných dát, najviac dotknuté príchodom detí odíedencov z Ukrajiny. Metodické usmerňovanie bolo, podľa samospráv, na začiatku nedostatočné a nejednotné, najmä v oblasti konkrétnych návodov na prácu s jazykovou podporou a povinným vzdelávaním. Pozitívne hodnotili zriadenie osobitnej webovej stránky v marci 2022 a zverejňovanie pomocných materiálov.

Náhly prílev detí odíedencov z Ukrajiny si podľa samospráv vyžiadal rýchle organizačné opatrenia – mapovanie kapacít škôl, zriaďovanie núdzového ubytovania (napr. v telocvičniach) a umiestňovanie detí do škôl podľa možností a blízkosti bydliska, od dostatočnej kapacity škôl na východe Slovenska po preplnenosť v hlavnom meste. Spolupráca medzi ministerstvom a RÚŠS bola samosprávami hodnotená rôzne, najmä pokiaľ ide o začiatok vypuknutia vojnového konfliktu. Financovanie vzdelávania detí odíedencov z Ukrajiny v prvom polroku 2022 bolo ovplyvnené prvými platbami euronormatívu až v septembri 2022.

Školy ako realizátori vzdelávania detí odíedencov z Ukrajiny

V dôsledku nedostatočného monitorovania pobytu detí odíedencov z Ukrajiny na našom území štát nevedel, koľko týchto detí po zavedení povinného vzdelávania nastúpi do škôl. Na základe anonymného dotazníka školy potvrdili závery a zhrnutia z prieskumu v samosprávach. Ako prekážky vo vzdelávaní týchto detí boli identifikované najmä nedostatočné jazykové vzdelávanie, resp. jazyková bariéra, nedostatok asistentov učiteľov, či nedostatok metodických materiálov.

Zo záverov riadeného rozhovoru s vybranými riaditeľmi ZŠ s najvyšším podielom detí odíedencov z Ukrajiny vyplynuli dva významné nedostatky, a to absencia koncepcnej vzdelávacej politiky štátu vo vzdelávaní detí cudzincov a absencia postupov pri vzniku krízových situácií spojených s nárazovými migračnými vlnami.

To negatívne ovplyvňuje systémový prístup k starostlivosti o dieťa prechádzajúce meniacou sa životnou situáciou (jazykové vzdelávanie, psychologická podpora a zaradenie do triedy) súvisiacou s odchodom z domovskej krajiny. Samosprávy a riaditelia škôl definovali potrebu viacerých opatrení, rozdelených do troch rámcov.

Obrázok č. 2: Navrhnuté opatrenia samosprávami a riaditeľmi ZŠ

Zdroj: spracované NKÚ

Záver

Vzdelávanie detí cudzincov, ako súčasť verejnej politiky vzdelávania znamená, že štát preberá zodpovednosť za vytváranie podmienok na ich úspešnú integráciu do školského systému. Neočakávaný prílev obyvateľov z Ukrajiny na Slovensko predstavuje pre našu krajinu nielen výzvu, ale aj príležitosť. Integrácia detí odidencov z Ukrajiny do spoločnosti prostredníctvom plnohodnotného vzdelávania môže vytvoriť predpoklady na ich dobrovoľné zotrvanie na Slovensku a budúce zapojenie sa do pracovného procesu. Pozitívne efekty z integrácie cudzincov z Ukrajiny na štátny rozpočet potvrdzuje aj analýza podpredsedu vlády pre Plán obnovy a znalostnú ekonomiku.

Cieľom verejnej politiky v tejto oblasti nemá byť len zabezpečenie prístupu k vzdelaniu, ale aj snaha o rovnosť príležitostí a prevenciu diskriminácie, či sociálneho vylúčenia. Nepriaznivým následkom neexistencie povinnosti sa vzdelávať je vo vzťahu k deťom z Ukrajiny najmä chýbajúca príležitosť osvojiť si slovenský jazyk, sociálna nerovnosť, hrozba zníženej gramotnosti, nedostatočná integrácia a v budúcnosti aj obmedzené pracovné príležitosti.

Jednou z najväčších výziev bola jazyková bariéra, ktorá sťažovala nielen pochopenie učiva, ale aj zapojenie sa detí do školského kolektívu. Učitelia museli hľadať nové didaktické prístupy, prispôbovať výučbu a často suplovať aj funkcie sociálnych pracovníkov či psychológov.

Slovenské školstvo dostalo impulz pre ďalšie zlepšovanie v takých oblastiach, ako je zavádzanie individuálneho prístupu k žiakom, posilnenie tímov odborníkov (psychológov, špeciálnych pedagógov a sociálnych pracovníkov) v školách, či podpora viacjazyčnosti.

Reakcia kontrolovaného subjektu

Kontrola na ministerstve bola ukončená protokolom o výsledku kontroly. Ministerstvo predložilo doplňujúce vysvetlenia k protokolu, ale nevznieslo námietky voči pravdivosti, úplnosti a preukázateľnosti kontrolných zistení. NKÚ SR uložilo ministerstvu prijať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov a predložiť správu o ich plnení. Plnenie prijatých opatrení bude NKÚ SR monitorovať a vyhodnocovať.

Kontakt

Najvyšší kontrolný úrad SR

Priemyselná 2
824 73 Bratislava 26
☎ +421 250 114 911
✉ info@nku.gov.sk

Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR

Černyševského 50
851 01 Bratislava
☎ +421 259 374 111
✉ info@minedu.sk

Zoznam použitých skratiek

Analýzy dopadov a príležitostí z ďalšieho rozširovania Európskej únie pre SR s osobitným dôrazom na integráciu Ukrajiny	Analýza dopadov
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
EÚ	Európska únia
Ministerstvo, ministerstvo školstva	Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky
Ministerstvo školstva Ukrajiny	Ministerstvo školstva a vedy Ukrajiny
NP	Národný projekt
NIVAM	Národný inštitút vzdelávania a mládeže
NKÚ SR	Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
NKI	Najvyššie kontrolné inštitúcie
NR SR	Národná rada Slovenskej republiky
RÚŠS	Regionálne úrady školskej správy
SR, Slovensko	Slovenská republika
ŠR	Štátny rozpočet
UNICEF	Detský fond Organizácie spojených národov
ÚHCP	Úrad hraničnej a cudzineckej polície
ZŠ, školy	Základná škola

Príloha

Tabuľka č. 4: Prehľad o platných tolerovaných pobytoch odídencov

Samosprávny kraj	K 31. 12. 2021	K 31. 12. 2022	K 31. 12. 2023	K 31. 12. 2024
Bratislavský	4	33 507	42 423	47 232
Košický	0	12 870	14 614	17 365
Nitriansky	8	9 382	11 119	12 734
Trnavský	2	8 683	10 099	13 132
Žilinský	0	9 930	11 817	13 503
Prešovský	60	7 697	8 948	10 515
Trenčiansky	0	7 429	8 884	9 913
Banskobystrický	1	5 952	6 319	7 319
Spolu	75	95 450	114 223	131 713

Zdroj: štatistické ročenky – štatistický prehľad legálnej a nelegálnej migrácie cudzincov na Slovensku ÚHCP Prezídia Policajného zboru

Tabuľka č. 5: Prehľad o počte evidovaných platných tolerovaných pobytoch cudzincov vo veku 0 až 17 rokov na území SR na účely dočasného útočiska podľa jednotlivých krajov

Samosprávny kraj	K 23. 2. 2025	K 15. 6. 2025
Banskobystrický	2 460	2 440
Bratislavský	13 619	13 474
Košický	6 209	6 011
Nitriansky	3 989	3 972
Trnavský	3 902	3 946
Žilinský	4 241	4 195
Prešovský	3 629	3 578
Trenčiansky	3 174	3 154
Spolu	41 223	40 770

Zdroj: štatistiky, dočasné útočisko, ÚHCP Prezídia Policajného zboru